

BAHAGIAN II

ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PAHANG

Perkara Utama

Apa yang diaudit?

- Jabatan Audit Negara di samping mengesahkan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang, juga membuat analisis terhadap kedudukan kewangan Kerajaan Negeri. Analisis Audit merangkumi perkara mengenai trend dan kedudukan kewangan, wang tunai, pelaburan, hasil, perbelanjaan mengurus, amanah, pinjaman dan hutang kerajaan.

Mengapa ia penting untuk diaudit?

- Analisis yang dijalankan bertujuan untuk menilai tahap prestasi kewangan Kerajaan Negeri Pahang secara menyeluruh pada akhir tahun 2022, di samping membantu Kerajaan Negeri memperkukuh prestasi kewangannya pada tahun akan datang.

Apa yang ditemui Audit?

- Analisis Audit mendapati kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Pahang adalah kukuh. Baki terkumpul Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2022 berjumlah RM750.55 juta, meningkat sebanyak RM109.60 juta (17.1%) berbanding RM640.95 juta pada tahun 2021.
- Pelaburan saham di Penyata Kedudukan Kewangan meningkat sebanyak RM60 juta atau 17% menjadi RM412.19 juta pada tahun 2022 berbanding RM352.19 juta pada tahun 2021.
- Pelaburan saham di Penyata Akaun Memorandum pada tahun 2022 berjumlah RM846.46 juta adalah sama seperti pada tahun 2021.
- Akaun Hasil Disatukan mencatatkan lebih sejumlah RM92.80 juta iaitu peningkatan sebanyak RM86.94 juta (1,483.6%) berbanding RM5.86 juta pada tahun 2021. Kutipan hasil meningkat sebanyak RM422.04 juta (48.7%) menjadi RM1.288 bilion berbanding RM865.99 juta pada tahun 2021.

- Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri pada keseluruhannya meningkat sebanyak RM335.10 juta (39%) pada tahun 2022, iaitu daripada RM860.13 juta pada tahun 2021 kepada RM1.195 bilion.
- Prestasi pelaksanaan projek RMKe-12 pada tahun 2022 adalah memuaskan kerana sejumlah RM187.37 juta (55.2%) telah dibelanjakan daripada peruntukan RM339.43 juta yang diluluskan. Pelaksanaan projek adalah memuaskan kerana sebanyak 212 projek telah diluluskan dan 115 projek (54.2%) telah siap sepenuhnya manakala 50 projek (23.6%) dalam pelaksanaan dan 39 projek (18.4%) ditangguhkan serta lapan projek (3.8%) belum dilaksanakan.
- Baki Pinjaman Boleh Dituntut menurun sebanyak RM11.34 juta (5.8%) daripada RM196.29 juta pada tahun 2021 kepada RM184.95 juta pada tahun 2022.
- Jumlah Hutang Awam menurun sebanyak RM2.199 bilion (70.8%) menjadi RM908.99 juta pada tahun 2022 berbanding RM3.108 bilion pada tahun 2021. Tunggakan Hutang Awam oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2022 ialah RM224.83 juta.
- Pelbagai Liabiliti bagi perjanjian penyelesaian oleh Kerajaan Negeri sebanyak RM175.65 juta pada tahun 2022.
- Bagi menambah baik prestasi kewangan, Kerajaan Negeri disyorkan mengambil langkah-langkah seperti berikut:
 - membuat perancangan supaya Kumpulan Wang Amanah diurus dengan baik iaitu sentiasa berbaki kredit;
 - memastikan semakan terhadap status deposit bagi tahun 1989 sehingga 2021 melibatkan semua PTJ yang tidak dituntut sama ada masih lagi diperlukan. Sekiranya tidak diperlukan deposit berkenaan hendaklah diwartakan; dan
 - memastikan tindakan telah diambil oleh semua PTJ terhadap Akaun Belum Terima (ABT) yang melebihi tempoh enam tahun.

**Apa yang
disyorkan
Audit?**

BAHAGIAN II

ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PAHANG

FAKTA UTAMA

PRESTASI KEWANGAN	KUMPULAN WANG DISATUKAN	AKAUN MEMORANDUM
↑ HASIL	↑ AKAUN HASIL DISATUKAN	↓ PINJAMAN BOLEH DITUNTUT
2022 – RM1.288 billion	2022 – RM263.61 juta	2022 – RM184.95 juta
2021 – RM865.99 juta	2021 – RM170.81 juta	2021 – RM196.29 juta
↑ BELANJA	AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	PELABURAN
2022 – RM1.236 billion	2022 – RM0	2022 – RM846.46 juta
2021 – RM931.11 juta	2021 – RM0	2021 – RM846.46 juta
	↑ AKAUN AMANAH DISATUKAN	↓ HUTANG AWAM
	2022 – RM486.94 juta	2022 – RM908.99 juta
	2021 – RM470.14 juta	2021 – RM3.108 billion
		↓ PELBAGAI LIABILITI
		2022 – RM175.65 juta
		2021 – RM275.65 juta

1. LATAR BELAKANG

Jabatan Audit Negara di samping mengesahkan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2022, juga membuat analisis mengikut prinsip asas perakaunan tunai ubah suai terhadap data kewangan bagi menilai tahap prestasi kewangan Kerajaan Negeri. Hasil analisis yang dijalankan adalah berdasarkan Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum, Nota Kepada Penyata Kewangan serta maklumat kewangan yang berkaitan.

2. KEDUDUKAN KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Penyata Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri menunjukkan Wang Awam yang terdiri daripada Wang Tunai dan Pelaburan yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan melalui Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.

3. PENYATA PRESTASI KEWANGAN

3.1. Pada tahun 2022, sumber dana Kerajaan Negeri berjumlah RM1.288 bilion terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Penggunaan dana adalah bagi membiayai Perbelanjaan Mengurus, Perbelanjaan Pembangunan dan Perbelanjaan Bekalan Air berjumlah RM1.236 bilion. Pada tahun 2022, Kerajaan Negeri mengalami lebihan dana berjumlah RM51.58 juta berbanding defisit berjumlah RM65.12 juta pada tahun 2021.

3.2. Analisis Audit mendapati hasil Kerajaan Negeri menunjukkan peningkatan sebanyak RM422.04 juta atau 48.7% menjadi RM1.288 bilion berbanding RM865.99 juta pada tahun 2021. Perbelanjaan Kerajaan Negeri pula menunjukkan peningkatan sebanyak RM305.34 juta atau 32.8% menjadi RM1.236 bilion berbanding RM931.11 juta pada tahun 2021. Perbelanjaan Mengurus menunjukkan peningkatan sebanyak RM220.60 juta atau 26.6% menjadi RM1.049 bilion berbanding RM828.48 juta pada tahun 2021. Perbelanjaan Pembangunan juga menunjukkan peningkatan sebanyak RM41.53 juta atau 54.1% menjadi RM118.27 juta berbanding RM76.74 juta pada tahun 2021. Perbelanjaan Bekalan Air juga meningkat sebanyak RM43.21 juta atau 166.9% menjadi RM69.10 juta berbanding RM25.89 juta pada tahun 2021. Penyata Prestasi Kewangan pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 1**.

JADUAL 1
PENYATA PRESTASI KEWANGAN PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
HASIL				
Hasil Cukai	469.22	422.07	47.15	11.2
Hasil Bukan Cukai	547.15	265.44	281.71	106.1
Terimaan Bukan Hasil	271.66	178.48	93.18	52.2
JUMLAH HASIL	1,288.03	865.99	422.04	48.7
PERBELANJAAN				
Perbelanjaan Mengurus	1,049.08	828.48	220.60	26.6
Perbelanjaan Pembangunan	118.27	76.74	41.53	54.1
Perbelanjaan Bekalan Air	69.10	25.89	43.21	166.9
JUMLAH PERBELANJAAN	1,236.45	931.11	305.34	32.8
LEBIHAN/KURANGAN	51.58	(65.12)	116.70	179.2
Lebihan/(Kurangan) Dibiayai Oleh:				
Pinjaman Dalam Negeri	90.26	77.44	12.82	16.6
Pelbagai Terimaan	47.91	45.09	2.82	6.3
Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah	(189.75)	(57.41)	(132.34)	230.5
JUMLAH PEMBIAYAAN	(51.58)	65.12	(116.70)	(179.2)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

3.3. Secara keseluruhannya, prestasi kewangan Kerajaan Negeri pada tahun 2022 adalah kukuh kerana memperoleh lebih berjumlah RM51.58 juta, iaitu meningkat sebanyak RM116.70 juta atau 179.2% berbanding defisit RM65.12 juta pada tahun 2021.

4. KUMPULAN WANG DISATUKAN

4.1. Kumpulan Wang Disatukan terdiri daripada tiga akaun iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan. Mengikut Penyata Kedudukan Kewangan, baki Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2022 berjumlah RM750.55 juta. Jumlah tersebut terdiri daripada Wang Tunai berjumlah RM338.36 juta dan Pelaburan berjumlah RM412.19 juta.

4.2. Analisis Audit mendapati baki Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2022 meningkat sebanyak RM109.60 juta atau 17.1% menjadi RM750.55 juta berbanding RM640.95 juta pada tahun 2021. Peningkatan ini disebabkan oleh Akaun Hasil Disatukan meningkat sejumlah RM92.80 juta atau 54.3% berbanding tahun 2021. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 2**.

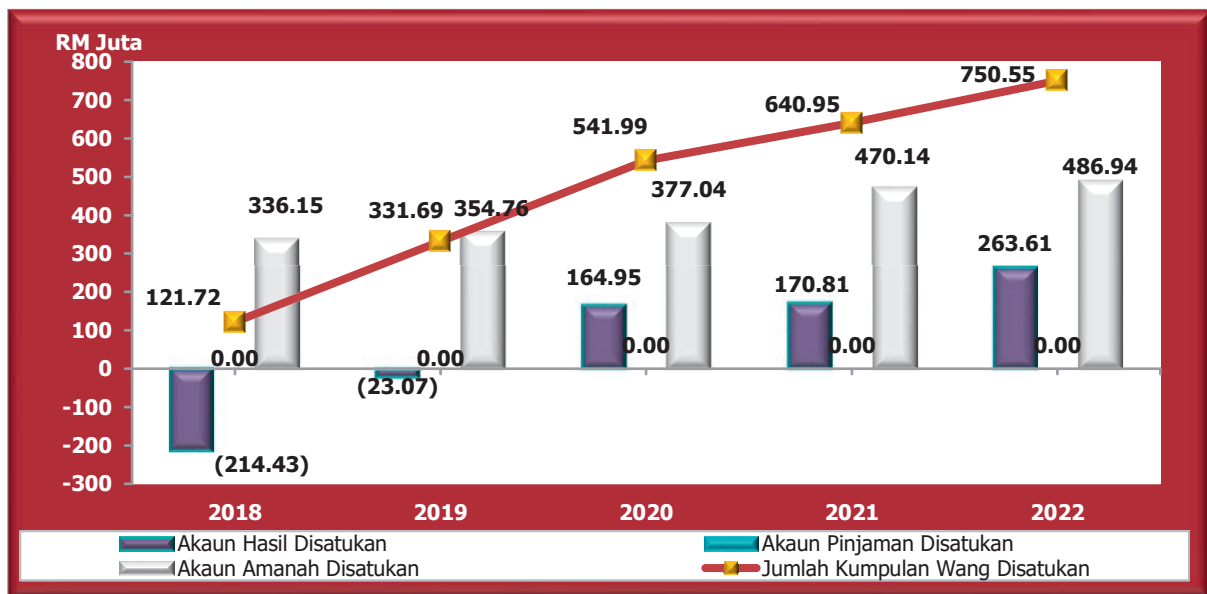
JADUAL 2
KEDUDUKAN KUMPULAN WANG DISATUKAN
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Hasil Disatukan	263.61	170.81	92.80	54.3
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Akaun Amanah Disatukan	486.94	470.14	16.80	3.6
JUMLAH		750.55	640.95	109.60	17.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

4.3. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2018 hingga 2022 seperti dalam **Carta 1**.

CARTA 1
KEDUDUKAN KUMPULAN WANG DISATUKAN PADA AKHIR TAHUN 2018 HINGGA 2022

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2018 hingga 2022

5. WANG AWAM

5.1. Wang Tunai

5.1.1. Wang Tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan. Wang Tunai Dalam Bank terdiri daripada baki akaun semasa dan baki deposit di institusi kewangan termasuk simpanan tetap di institusi kewangan bagi tempoh tiga bulan atau kurang. Wang Tunai Dalam Perjalanan adalah wang tunai yang diterima tetapi belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai pada akhir tahun kewangan. Wang Tunai Dalam Tangan pula merupakan Panjar Wang Runcit yang diberi kepada Pemegang Panjar untuk tujuan perbelanjaan runcit.

5.1.2. Baki wang tunai Kerajaan Negeri meningkat sebanyak RM49.60 juta atau 17.2% pada akhir tahun 2022 menjadi RM338.36 juta berbanding RM288.76 juta pada akhir tahun 2021 seperti dalam **Jadual 3**.

JADUAL 3
BAKI WANG TUNAI KERAJAAN NEGERI
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM JUTA)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Wang Tunai Dalam Bank	338.22	288.61	49.61	17.2
2.	Wang Tunai Dalam Perjalanan	0.00	0.01	(0.01)	(100.0)
3.	Wang Tunai Dalam Tangan	0.14	0.14	0.00	0.0
JUMLAH		338.36	288.76	49.60	17.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

5.2. Pelaburan

5.2.1. Mengikut Perenggan 8(3)(b) Akta Tatacara Kewangan 1957, Kerajaan Negeri dibenarkan melabur dalam deposit di institusi kewangan dan pelaburan saham sekiranya mempunyai lebihan wang. Pelaburan Kerajaan Negeri adalah Pelaburan Am daripada lebihan Kumpulan Wang Disatukan. Pelaburan Am terdiri daripada pegangan saham dalam Syarikat Berkaitan Kerajaan (GLC), Saham Tak Tersiar Harga dan Deposit Dalam Negeri.

5.2.2. Pada akhir tahun 2022, baki pelaburan meningkat sejumlah RM60 juta atau 17% menjadi RM412.19 juta berbanding RM352.19 juta pada tahun 2021. Peningkatan ini disebabkan oleh penambahan Deposit Dalam Negeri sebanyak RM60 juta. Baki pelaburan Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2022 dan 2021 seperti dalam **Jadual 4**.

JADUAL 4
BAKI PELABURAN KERAJAAN NEGERI PADA AKHIR TAHUN 2022 DAN 2021

BIL.	SYARIKAT/ INSTITUSI KEWANGAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
SAHAM					
1.	Amanah Saham Pahang Berhad	44.10	44.10	0.00	0.0
2.	YTL Corporation Berhad	39.59	39.59	0.00	0.0
3.	Perbadanan Perkapalan Antarabangsa (M) Berhad	15.21	15.21	0.00	0.0
4.	Telekom Malaysia Berhad	3.05	3.05	0.00	0.0
5.	Global Maritime Ventures Berhad	3.00	3.00	0.00	0.0
6.	Malaysia Airport Berhad	2.50	2.50	0.00	0.0
7.	Alam Flora Sdn. Bhd.	2.00	2.00	0.00	0.0
8.	Malaysian Bulk Carriers Berhad	1.72	1.72	0.00	0.0
9.	Tenaga Nasional Berhad	0.79	0.79	0.00	0.0
10.	Axiata Group Berhad	0.23	0.23	0.00	0.0
JUMLAH		112.19	112.19	0.00	0.0
DEPOSIT DALAM NEGERI					
1.	Bank Muamalat Malaysia Berhad	50.00	100.00	(50.00)	(50.0)
2.	Bank Rakyat	60.00	60.00	0.00	0.0
3.	Bank Islam Malaysia Berhad	30.00	30.00	0.00	0.0
4.	Bank MBSB Berhad	30.00	30.00	0.00	0.0

BIL.	SYARIKAT/ INSTITUSI KEWANGAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
5.	Agro Bank	20.00	20.00	0.00	0.0
6.	Affin Islamic Bank Berhad	50.00	0.00	50.00	100.0
7.	Maybank Islamic Berhad	30.00	0.00	30.00	100.0
8.	CO-OP Bank Pertama	30.00	0.00	30.00	100.0
JUMLAH		300.00	240.00	60.00	25.0
JUMLAH PELABURAN		412.19	352.19	60.00	17.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

5.2.3. Pada tahun 2022, Kerajaan Negeri menerima pulangan atas pelaburan berjumlah RM16.26 juta meningkat sebanyak RM5.75 juta atau 54.7% berbanding RM10.51 juta pada tahun 2021. Pulangan atas pelaburan tersebut adalah dalam bentuk tunai iaitu keuntungan dan dividen yang dikreditkan ke Akaun Hasil Disatukan. Peningkatan ini antaranya disebabkan oleh peningkatan terimaan dividen daripada Alam Flora Sdn. Bhd., YTL Corporation Berhad dan Telekom Malaysia Berhad. Selain itu, hasil keuntungan Deposit Dalam Negeri pada tahun 2022 adalah sebanyak RM5.45 juta. Manakala tiada pulangan diterima daripada empat syarikat pada tahun 2021 dan 2022 iaitu Malaysia Airport Berhad, Amanah Saham Pahang Berhad, Global Maritime Ventures Berhad dan Malaysian Bulk Carriers Berhad. Pulangan yang diterima oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 5**.

JADUAL 5
PULANGAN ATAS PELABURAN YANG DITERIMA
OLEH KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	SYARIKAT/INSTITUSI KEWANGAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
SAHAM					
1.	Alam Flora Sdn. Bhd.	4.95	3.62	1.33	36.7
2.	YTL Corporation Berhad	3.09	2.58	0.51	19.8
3.	Telekom Malaysia Berhad	0.14	0.13	0.01	7.7
4.	Tenaga Nasional Berhad	0.68	0.80	(0.12)	(15.0)
5.	Axiata Group Berhad	0.05	0.08	(0.03)	(37.5)
6.	Perbadanan Perkapalan Antarabangsa (M) Berhad	1.90	3.30	(1.40)	(42.4)
7.	Malaysia Airport Berhad	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Amanah Saham Pahang Berhad	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Global Maritime Ventures Berhad	0.00	0.00	0.00	0.0
10.	Malaysian Bulk Carriers Berhad	0.00	0.00	0.00	0.0
JUMLAH		10.81	10.51	0.30	2.9
DEPOSIT DALAM NEGERI					
1.	Bank Muamalat Malaysia Berhad	2.30	0.00	2.30	100.0
2.	Bank Rakyat	1.50	0.00	1.50	100.0
3.	Bank Islam Malaysia Berhad	0.72	0.00	0.72	100.0
4.	Bank MBSB Berhad	0.72	0.00	0.72	100.0
5.	Agro Bank	0.21	0.00	0.21	100.0
JUMLAH		5.45	0.00	5.45	100.0
JUMLAH KESELURUHAN		16.26	10.51	5.75	54.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

6. AKAUN HASIL DISATUKAN

6.1. Akaun Hasil Disatukan menunjukkan jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri bagi satu tahun kewangan. Akaun ini ditubuhkan mengikut Perkara 97 dan Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan dan Perenggan 7(a) Akta Tatacara Kewangan 1957.

6.2. Kerajaan Negeri mengakhiri tahun kewangan 2022 dengan baki lebih terkumpul Akaun Hasil Disatukan berjumlah RM263.61 juta. Lebihan hasil tahun semasa menunjukkan peningkatan sebanyak RM86.94 juta atau 1,483.6% menjadi RM92.80 juta pada tahun 2022 berbanding RM5.86 juta pada tahun 2021. Kedudukan Akaun Hasil Disatukan pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 6**.

JADUAL 6
KEDUDUKAN AKAUN HASIL DISATUKAN PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

PERKARA	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	170.81	164.95	5.86	3.6
Hasil	1,288.03	865.99	422.04	48.7
Perbelanjaan Mengurus*	1,195.23	860.13	335.10	39.0
Lebihan	92.80	5.86	86.94	1,483.6
BAKI PADA 31 DISEMBER	263.61	170.81	92.80	54.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

Nota: (*) - Termasuk Pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan

6.3. Hasil

6.3.1. Akaun Hasil Disatukan terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Pada tahun 2022, kutipan hasil sebenar Kerajaan Negeri berjumlah RM1.288 bilion atau 124.2% daripada anggaran hasil yang diluluskan berjumlah RM1.037 bilion seperti dalam **Jadual 7**.

JADUAL 7
KUTIPAN HASIL SEBENAR BERBANDING ANGGARAN HASIL TAHUN 2022

BIL.	KATEGORI HASIL	ANGGARAN HASIL (RM Juta)	HASIL SEBENAR (RM Juta)	PENCAPAIAN (%)
1.	Hasil Cukai	501.00	469.22	93.7
2.	Hasil Bukan Cukai	381.17	547.15	143.5
3.	Terimaan Bukan Hasil	154.65	271.66	175.7
JUMLAH		1,036.82	1,288.03	124.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022

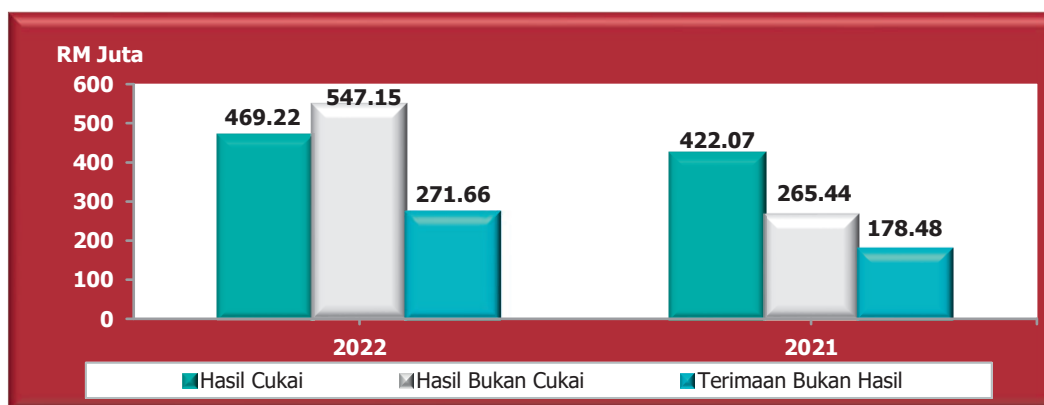
6.3.2. Hasil pada tahun 2022 meningkat sebanyak RM422.04 juta atau 48.7% menjadi RM1.288 bilion berbanding RM865.99 juta pada tahun 2021. Hasil Cukai dan Terimaan Bukan Hasil masing-masing meningkat sebanyak RM47.15 juta (11.2%) dan RM93.18 juta (52.2%) menjadi RM469.22 juta berbanding RM422.07 juta pada tahun 2021 bagi Hasil Cukai dan RM271.66 juta berbanding RM178.48 juta pada tahun 2021 bagi Terimaan Bukan Hasil. Hasil Bukan Cukai pula mencatatkan peningkatan ketara sebanyak RM281.71 juta atau 106.1% menjadi RM547.15 juta berbanding RM265.44 juta pada tahun 2021. Kutipan hasil Kerajaan Negeri pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 8** dan **Carta 2**.

JADUAL 8
KUTIPAN HASIL KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	KATEGORI HASIL	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN		JUSTIFIKASI PENINGKATAN
				(RM Juta)	(%)	
1.	Hasil Cukai	469.22	422.07	47.15	11.2	- Peningkatan kutipan Tunggakan Cukai Tanah sebanyak RM21.65 juta. - Peningkatan Cukai Hiburan sebanyak RM11.78 juta. - Peningkatan Royalti Perlombongan sebanyak RM7.25 juta.
2.	Hasil Bukan Cukai	547.15	265.44	281.71	106.1	Peningkatan Hasil Premium Tanah dan Sewa Tanah Kerajaan yang lain masing-masing berjumlah RM132.98 juta dan RM50.43 juta.
3.	Terimaan Bukan Hasil	271.66	178.48	93.18	52.2	Lebih dari pelarasan hapus kira pinjaman persekutuan sebanyak RM54.87 juta dan sumbangan daripada anak syarikat meningkat sebanyak RM13.11 juta.
JUMLAH		1,288.03	865.99	422.04	48.7	

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

CARTA 2
KUTIPAN HASIL KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

6.3.3. Penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri ialah Hasil Tanah, Geran Persekutuan, Hasil-hasil Lain, Hasil Hutan dan Hasil Air. Pada tahun 2022, Hasil Tanah meningkat dengan ketara sejumlah RM246.13 juta berbanding tahun 2021 disebabkan oleh premium tanah dan sewa tanah Kerajaan. Hasil-hasil lain turut meningkat disebabkan pelarasan hapus kira

pinjaman Persekutuan yang berjumlah RM54.87 juta. Hasil utama Kerajaan Negeri pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 9**.

JADUAL 9
HASIL UTAMA KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN HASIL	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Tanah	754.82	508.69	246.13	48.4
2.	Hasil-hasil Lain	284.15	164.42	119.73	72.8
3.	Hasil Hutan	134.18	102.62	31.56	30.8
4.	Geran Persekutuan	91.03	73.53	17.50	23.8
5.	Hasil Air	23.85	16.73	7.12	42.6
JUMLAH		1,288.03	865.99	422.04	48.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

6.3.4. Pada tahun 2022, tiga butiran hasil mencatatkan peningkatan ketara berbanding tahun 2021 iaitu Premium Tanah, Sewa Tanah Kerajaan yang Lain dan Lebihan dari Pelarasan Akaun Amanah/Kumpulan Wang Amanah seperti dalam **Jadual 10**.

JADUAL 10
PENINGKATAN HASIL YANG KETARA PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN HASIL	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN		JUSTIFIKASI PENINGKATAN
				(RM Juta)	(%)	
1.	Premium Tanah	151.81	18.82	132.99	706.6	Bayaran premium tanah oleh FELDA berjumlah RM63.76 dan FELCRA berjumlah RM37.85 juta
2.	Sewa Tanah Kerajaan yang Lain	50.49	0.06	50.43	84,050.0	Terimaan bayaran sewaan tapak dan menara pencawang Tenaga Nasional Berhad bagi tahun 2015 hingga 2022 berjumlah RM50.44 juta
3.	Lebihan dari Pelarasan Akaun Amanah/Kumpulan Wang Amanah	54.87	0.00*	54.87	100.0	Pelarasan hapus kira pinjaman Persekutuan berjumlah RM54.87 juta

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

Nota: (*) RM2,209

6.3.5. Pada tahun 2022, tiga butiran hasil yang mencatatkan penurunan ketara berbanding tahun 2021 iaitu Sumbangan dan Bayaran Ganti daripada Luar Negeri/Sumbangan Tempatan, Deposit Tidak Dituntut dan Cukai Tanah Semasa/Berulang individu seperti dalam **Jadual 11**.

JADUAL 11
PENURUNAN HASIL YANG KETARA PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN HASIL	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN		JUSTIFIKASI PENURUNAN
				(RM Juta)	(%)	
1.	Sumbangan dan Bayaran Ganti daripada Luar Negeri/Sumbangan Tempatan - Syarikat	1.02	12.96	(11.94)	(92.1)	Pada tahun 2022, hanya Pengurusan Pasir Pahang Berhad yang memberikan sumbangan berjumlah RM100,000
2.	Deposit Tak Dituntut	0.05	7.57	(7.52)	(99.3)	Penurunan deposit yang tidak diwartakan berbanding tahun 2021.
3.	Cukai Tanah Semasa/Berulang	266.89	270.83	(3.94)	(1.5)	Pada tahun 2021, tempoh bayaran cukai tanah semasa telah dipanjangkan sehingga bulan September 2021 kerana masalah pandemik berbanding tahun 2022, tempoh bayaran cukai tanah semasa telah kembali ke asal iaitu 31 Mei 2022.

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

6.4. Perbelanjaan Mengurus

6.4.1. Perbelanjaan mengurus terbahagi kepada Perbelanjaan Tanggungan dan Perbelanjaan Perbekalan. Perbelanjaan Tanggungan adalah perbelanjaan khusus yang diperuntukkan mengikut Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan iaitu yang dipertanggungjawabkan pada Kumpulan Wang Disatukan seperti bayaran pencen, ganjaran, pampasan dan pembayaran balik hutang awam. Perbelanjaan Perbekalan pula adalah perbelanjaan yang diperuntukkan mengikut Perkara 100 dan 101 Perlembagaan Persekutuan seperti bayaran untuk membiayai aktiviti dan pengurusan harian Kerajaan Negeri.

6.4.2. Perbelanjaan mengurus terdiri daripada Emolumen, Perkhidmatan dan Bekalan, Aset, Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap serta Perbelanjaan Lain. Pada tahun 2022, peruntukan perbelanjaan mengurus yang diluluskan meningkat sejumlah RM262.95 juta atau 27.2% berbanding tahun 2021 seperti dalam **Jadual 12**.

JADUAL 12
PERUNTUKAN PERBELANJAAN MENGURUS
KERAJAAN NEGERI BAGI TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	376.21	344.19	32.02	9.3
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	203.27	175.23	28.04	16.0
3.	Aset	22.17	15.25	6.92	45.4
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	618.97	424.54	194.43	45.8
5.	Perbelanjaan Lain	9.08	7.54	1.54	20.4
JUMLAH		1,229.70	966.75	262.95	27.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

6.4.3. Peruntukan asal yang diluluskan bagi perbelanjaan mengurus tahun 2022 berjumlah RM1.031 bilion. Peruntukan ini telah ditambah sebanyak RM199 juta menjadi RM1.230 bilion selepas semakan semula. Pada tahun 2022, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri berjumlah RM1.195 bilion atau 97.2% daripada peruntukan yang diluluskan seperti dalam **Jadual 13**.

JADUAL 13
PERBELANJAAN MENGURUS KERAJAAN NEGERI
BAGI TAHUN 2022 BERBANDING PERUNTUKAN YANG DILULUSKAN

BIL.	BUTIRAN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN	
			(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	376.21	355.64	94.5
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	203.27	197.86	97.3
3.	Aset	22.17	21.86	98.6
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap*	618.97	610.83	98.7
5.	Perbelanjaan Lain	9.08	9.03	99.4
JUMLAH		1,229.70	1,195.22	97.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022

Nota: (*) - Termasuk Pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan sejumlah RM141.16 juta

6.4.4. Pada tahun 2022, perbelanjaan mengurus telah meningkat sebanyak RM335.09 juta atau 39% menjadi RM1.195 bilion berbanding RM860.13 juta pada tahun 2021 seperti dalam **Jadual 14**.

JADUAL 14
PERBELANJAAN MENGURUS
KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	355.64	329.99	25.65	7.8
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	197.86	149.50	48.36	32.3
3.	Aset	21.86	15.05	6.81	45.2
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap*	610.83	358.46	252.37	70.4
5.	Perbelanjaan Lain	9.03	7.13	1.90	26.6
JUMLAH		1,195.22	860.13	335.09	39.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

Nota: (*) - Termasuk Pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan RM141.16 juta dan Kumpulan Wang Bekalan Air RM4.99 juta

6.4.5. Antara butiran perbelanjaan yang mencatat peningkatan yang ketara pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 15**.

JADUAL 15
PENINGKATAN KETARA PERBELANJAAN MENGURUS
KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN	PUSAT TANGGUNG JAWAB	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN		JUSTIFIKASI PENINGKATAN
					(RM Juta)	(%)	
1.	Emolumen	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang	42.88	19.25	23.63	122.8	Peningkatan kadar pemberian Bantuan Khas Kewangan di bawah kod objek 17000 berjumlah RM37.90 juta
2.	Perkhidmatan dan Bekalan	Jabatan Agama Islam Negeri Pahang	55.95	34.15	21.80	63.8	Peningkatan disebabkan oleh perkhidmatan persediaan makanan di bawah kod objek 29126 berjumlah RM19.19 juta. Tahun 2021 ialah tahun PKP. Kebanyakan program tidak dapat diadakan serta bekalan makanan bermasak juga telah dihentikan berikutan sekolah ditutup untuk tempoh tersebut. Pada tahun 2022, kebanyakan program telah dibenarkan untuk diadakan secara bersemuka dan sekolah telah mula beroperasi seperti biasa
3.	Aset	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan Negeri	6.03	0.02	6.01	30,050	Pada tahun 2022, terdapat perolehan perbekalan aset seperti membekal, menghantar, memasang, menguji dan mentauliahkan peralatan ICT bagi jabatan Kerajaan Negeri Pahang berjumlah RM2.30 juta dan kerja membina infrastruktur RM1.30 juta serta pembelian kenderaan berjumlah RM0.90 juta
4.	Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang	318.18	127.94	190.24	148.7	Pada tahun 2022, terdapat pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan sebanyak RM141.16 juta dan pemberian/imbuhan balik bekalan air berjumlah RM5 juta.
5.	Perbelanjaan-Perbelanjaan Lain	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang	5.36	3.40	1.96	57.6	Terdapat bayaran pulang balik premium(Notis 5A) kelulusan pemberimilikan tanah sebanyak RM1.45 juta dan bayaran hasil deposit tanah yang diwartakan berjumlah RM1.26 juta

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

6.4.6. Bayaran di Bawah Arahan Perbendaharaan 58(a)

- a. Arahan Perbendaharaan (AP) 58(a) memperuntukkan bahawa bayaran terhadap bekalan/perkhidmatan yang telah diterima pada tahun sebelumnya boleh dibuat pada tahun semasa. Pembayaran boleh dibuat dengan syarat jabatan mempunyai baki peruntukan yang mencukupi pada tahun di mana bekalan/perkhidmatan tersebut

diterima dan tiada sebarang keraguan tentang sebab berlaku kelewatan pembayaran tersebut.

- b. Pada tahun 2022, sejumlah RM352,412 (107 baucar bayaran) telah dibayar di bawah AP 58(a). Jumlah ini adalah lebih rendah berbanding RM715,988 (255 baucar bayaran) pada tahun 2021, iaitu penurunan sebanyak RM363,576 atau 50.8% berbanding tahun 2021. Butiran pembayaran di bawah AP 58(a) pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 16**.

JADUAL 16
PEMBAYARAN DI BAWAH AP 58(a) PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	JABATAN	2022		2021	
		BILANGAN BAUCAR BAYARAN	JUMLAH (RM)	BILANGAN BAUCAR BAYARAN	JUMLAH (RM)
1.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	57	172,981.87	70	249,530.66
2.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	9	89,179.57	78	362,361.18
3.	Dewan Negeri	7	40,323.15	1	1,744.75
4.	Jabatan Pertanian Negeri	7	3,223.50	2	1,256.85
5.	Pejabat KDYMM Sultan	6	1,074.40	8	8,369.42
6.	Jabatan Perhutanan Negeri	4	38,585.61	6	7,967.46
7.	Jabatan Kehakiman Syariah	4	2,171.66	11	14,809.69
8.	Pejabat Pengarah Tanah dan Galian Negeri	3	348.00	3	1,788.85
9.	Jabatan Pengairan dan Saliran	2	2,246.47	17	22,207.95
10.	Pejabat Daerah dan Tanah Bera	2	739.88	0	0.00
11.	Pejabat Daerah dan Tanah Lipis	2	308.00	1	2,200.00
12.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Pahang	2	143.00	0	0.00
13.	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	1	1,028.75	0	0.00
14.	Pejabat Daerah dan Tanah Raub	1	57.90	0	0.00
15.	Jabatan Agama Islam Negeri	0	0.00	16	19,131.72
16.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran	0	0.00	33	12,784.49
17.	Jabatan Kerja Raya	0	0.00	6	9,068.94
18.	Pejabat Daerah dan Tanah Pekan	0	0.00	2	2,696.00
19.	Jabatan Mufti Negeri	0	0.00	1	70.01
JUMLAH		107	352,411.76	255	715,987.97

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

- c. Sebahagian besar perbelanjaan di bawah AP 58(a) melibatkan bayaran rundingan terus perkhidmatan dan penyelenggaraan sistem iSPEKS, bil rawatan perubatan, bayaran kawalan keselamatan, makan minum dan perkhidmatan percetakan. Pembayaran di bawah AP 58(a) dibuat antaranya disebabkan oleh bil/tuntutan lewat diterima.
- d. Pihak Audit mendapati permohonan AP 58(a) tahun 2022 telah direkodkan ke dalam Daftar Permohonan AP 58(a). Selain itu, peruntukan tahun 2022 adalah mencukupi bagi pembayaran di bawah AP 58(a).

7. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

7.1. Akaun Pinjaman Disatukan merupakan sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan yang diwujudkan mengikut Perenggan 7(b) Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini digunakan untuk mengakaunkan semua pinjaman yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan, bayaran balik pinjaman dan pindahan penerimaan pinjaman ke Akaun Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air dan kumpulan wang lain yang berkaitan.

7.2. Pada tahun 2022, Akaun Pinjaman Disatukan terdiri daripada pinjaman Bekalan Air dan pinjaman Pelbagai berjumlah RM90.26 juta. Sejumlah RM44.34 juta adalah bagi Projek Bekalan Air di bawah Kumpulan Wang Bekalan Air dan RM45.92 juta lagi bagi Projek Pembangunan Pusat Pentadbiran Sultan Ahmad Shah di bawah Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

7.3. Bagaimanapun, pihak Audit **mendapati terimaan dan bayaran pada Nota 6 Akaun Pinjaman Disatukan di bawah Pinjaman Pelbagai dan Penyata Prestasi Kewangan telah terlebih nyata berjumlah RM6,200. Pinjaman Pelbagai yang diterima bagi membiayai pembinaan Pusat Pentadbiran Sultan Haji Ahmad Shah (PPSAS) adalah berjumlah RM45.91 juta namun telah dilaporkan RM45.92 juta dalam penyata kewangan.**

Maklum Balas Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang pada 27 Julai 2023

Pinjaman Dalam Negeri pada Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai serta Penyata Prestasi Kewangan adalah disebabkan oleh kesilapan kerana mengambil kira resit batal berjumlah RM6,200 dan amaun yang sebenar adalah RM45.91 juta. Pembetulan pelarasan berserta nota kaki Pinjaman Dalam Negeri pada Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai akan dinyatakan semula pada penyata kewangan tahun 2023.

8. AKAUN AMANAH DISATUKAN

8.1. Akaun Amanah Disatukan adalah sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan yang diwujudkan di bawah Perenggan 7(c) Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Deposit. Semua penerimaan dan pembayaran wang amanah diakaunkan mengikut kehendak Arahan Amanah dan Surat Ikatan Amanah mengenainya di bawah Seksyen 9 dan Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957. Pada akhir tahun 2022, baki Akaun Amanah Disatukan

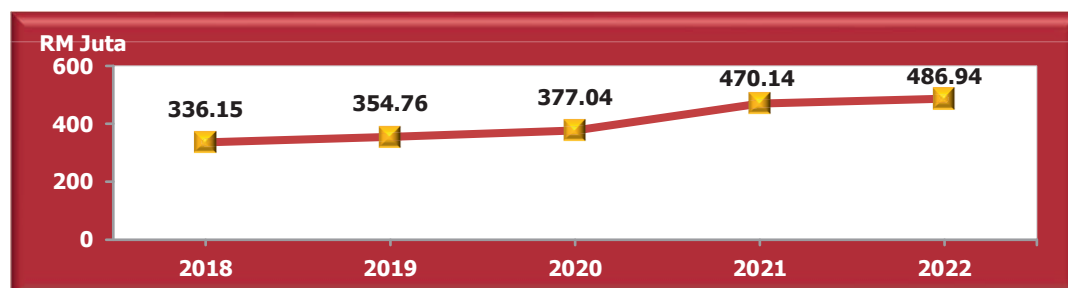
berjumlah RM486.94 juta, iaitu meningkat sebanyak RM16.80 juta atau 3.6% berbanding RM470.14 juta pada tahun 2021. Peningkatan Akaun Amanah Disatukan antaranya disebabkan oleh peningkatan Kumpulan Wang Amanah Awam sebanyak RM47.92 juta atau 35.1%. Baki Akaun Amanah Disatukan seperti dalam **Jadual 17** dan **Carta 3**.

JADUAL 17
BAKI AKAUN AMANAH DISATUKAN PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
a. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	(7.17)	29.68	(36.85)	(124.2)
i. <i>Kumpulan Wang Pembangunan</i>	<i>(302.55)</i>	<i>(356.76)</i>	54.21	15.2
ii. <i>Kumpulan Wang Bekalan Air</i>	<i>(298.32)</i>	<i>(295.15)</i>	(3.17)	1.1
iii. <i>Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	<i>593.70</i>	<i>681.59</i>	(87.89)	(12.9)
b. Kumpulan Wang Amanah Awam	184.29	136.37	47.92	35.1
c. Akaun Deposit	309.82	304.09	5.73	1.9
JUMLAH	486.94	470.14	16.80	3.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

CARTA 3
BAKI AKAUN AMANAH DISATUKAN PADA AKHIR TAHUN 2018 HINGGA 2022

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2018 Hingga 2022

8.2. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan ditubuhkan mengikut Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 bagi maksud tertentu. Kumpulan wang amanah ini terdiri daripada tiga kumpulan wang iaitu Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan. Kumpulan wang ini berbentuk pusingan dan pembayarannya tidak boleh melebihi had peruntukan yang diluluskan oleh Dewan Negeri Pahang.

8.2.1. Kumpulan Wang Pembangunan

Kumpulan Wang Pembangunan mengakaunkan terimaan dan perbelanjaan pembangunan seperti yang diperuntukkan di bawah Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 (Akta 406). Punca kewangan bagi kumpulan wang ini antaranya adalah caruman dari Akaun Hasil Disatukan, jualan aset modal iaitu jualan rumah kos rendah dan Pelbagai Terimaan.

Kumpulan wang ini hanya boleh dibelanjakan untuk membiayai projek pembangunan negeri seperti yang ditetapkan dalam Akta 406 dan diluluskan oleh Dewan Negeri.

a. Prestasi Kewangan

- i. Pada tahun 2022, kumpulan wang ini telah menerima sejumlah RM172.48 juta yang terdiri daripada caruman dari Akaun Hasil Disatukan berjumlah RM141.15 juta, Jualan Aset Modal berjumlah RM0.65 juta serta Pelbagai Terimaan berjumlah RM30.68 juta. Pelbagai Terimaan antaranya terdiri daripada Pemberian Berdasarkan Tahap Pembangunan Ekonomi, Infrastruktur dan Kesejahteraan Hidup berjumlah RM22.95 juta, Pemberian Pertambahan Hasil Bahagian II berjumlah RM4.04 juta serta sewa rumah awam kos rendah dan lain-lain sewa berjumlah RM3.30 juta.
- ii. Pada tahun 2022, Kumpulan Wang Pembangunan mencatatkan lebih sebanyak RM54.21 juta berbanding pada tahun 2021, iaitu meningkat sebanyak RM54.21 juta atau 100%. Ini kerana jumlah terimaan pada tahun 2022 mampu menampung jumlah perbelanjaan pembangunan pada tahun 2022. Pada akhir tahun 2022, Kumpulan Wang Pembangunan berbaki defisit berjumlah RM302.55 juta berbanding baki defisit tahun 2021 yang berjumlah RM356.76 juta seperti dalam **Jadual 18**.

JADUAL 18
BAKI KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

PERKARA	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	(356.76)	(356.76)	0.00	0.00
Terimaan	172.48	76.75	95.73	124.7
Perbelanjaan	118.27	76.75	41.52	54.1
Lebihan/ Defisit	54.21	0.00	54.21	100.0
BAKI PADA 31 DISEMBER	(302.55)	(356.76)	54.21	15.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

- iii. Perbelanjaan pembangunan pada tahun 2022 telah meningkat sebanyak RM41.53 juta atau 54.1% menjadi RM118.27 juta berbanding RM76.74 juta pada tahun 2021 seperti dalam **Jadual 19**.

JADUAL 19
PERBELANJAAN PEMBANGUNAN PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	JABATAN/PEJABAT	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	32.26	12.05	20.21	167.7
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	29.68	22.80	6.88	30.2
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	25.78	20.09	5.69	28.3
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	4.67	3.01	1.66	55.1
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	2.84	1.69	1.15	68.0
6.	Jabatan Pertanian Negeri	5.97	5.36	0.61	11.4
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	9.94	4.67	5.27	112.8
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	6.57	6.69	(0.12)	(1.8)
9.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	0.56	0.38	0.18	47.4
JUMLAH		118.27	76.74	41.53	54.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

b. Prestasi Pelaksanaan Projek RMKe-12

- i. Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12) merangkumi projek pembangunan di bawah Kumpulan Wang Pembangunan dan projek bekalan air di bawah Kumpulan Wang Bekalan Air bagi tempoh lima tahun bermula dari tahun 2021 hingga 2025. Sejumlah RM2.520 bilion siling peruntukan bagi RMKe-12 telah ditetapkan oleh Kerajaan Negeri dan sejumlah RM339.43 juta atau 13.5% peruntukan telah diluluskan untuk pelaksanaan projek yang telah dirancang bagi tempoh berakhir 31 Disember 2022 seperti dalam **Jadual 20**.

JADUAL 20
PERUNTUKAN DILULUSKAN BERBANDING SILING
PERUNTUKAN RMKe-12 BAGI TEMPOH BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

BIL.	JABATAN/PEJABAT	SILING PERUNTUKAN (RM Juta)	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	308.42	38.23	12.4
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	155.92	51.85	33.3
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	493.52	60.83	12.3
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	41.09	4.85	11.8
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	22.53	2.97	13.2
6.	Jabatan Pertanian Negeri	60.90	6.00	9.9
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	180.47	12.32	6.8
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	356.07	9.60	2.7
9.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	35.5	1.50	4.2
10.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (Bekalan Air)	865.47	151.28	17.5
JUMLAH		2,519.89	339.43	13.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022

- ii. Sejumlah RM187.37 juta atau 55.2% telah dibelanjakan sepanjang tempoh berakhir 31 Disember 2022 berbanding peruntukan yang diluluskan. Prestasi perbelanjaan mengikut jabatan/pejabat pula adalah antara 37.3% hingga 99.5% seperti dalam **Jadual 21**.

JADUAL 21
PRESTASI PERBELANJAAN RMKe-12 BAGI TEMPOH BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

BIL.	JABATAN/PEJABAT	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN	
			(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	38.23	32.26	84.4
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	51.85	29.68	57.2
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	60.83	25.78	42.4
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	4.85	4.67	96.3
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	2.97	2.84	95.6
6.	Jabatan Pertanian Negeri	6.00	5.97	99.5
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	12.32	9.94	80.7
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	9.60	6.57	68.4
9.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	1.50	0.56	37.3
10.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (Bekalan Air)	151.28	69.10	45.7
JUMLAH		339.43	187.37	55.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022

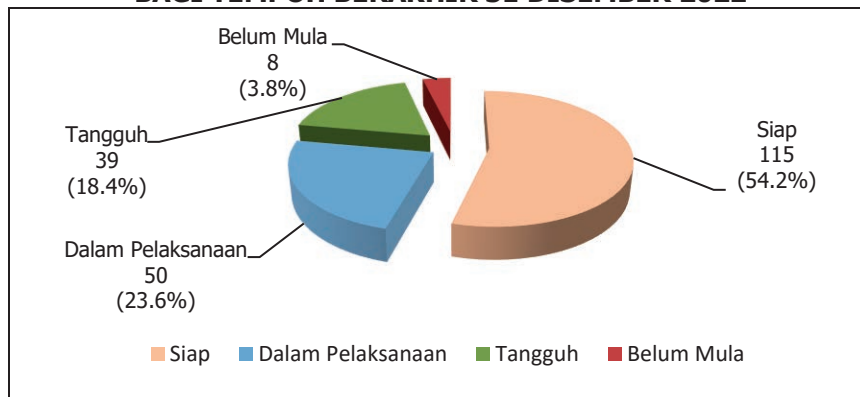
- iii. Sepanjang tempoh berakhir 31 Disember 2022, sebanyak 212 projek telah diluluskan dan 115 projek atau 54.2% telah siap sepenuhnya manakala 50 projek atau 23.6% dalam pelaksanaan dan 39 projek atau 18.4% ditangguhkan serta lapan projek atau 3.8% belum dilaksanakan. Prestasi pelaksanaan projek RMKe-12 bagi tempoh berakhir 31 Disember 2022 seperti dalam **Jadual 22** dan **Carta 4**.

JADUAL 22
PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK RMKe-12 BAGI TEMPOH BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

BIL.	JABATAN/PEJABAT	BILANGAN PROJEK				
		LULUS	SIAP	DALAM PELAKSANAAN	TANGGUH	BELUM DILAKSANAKAN
1.	Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan	44	26	12	5	1
2.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri	13	4	6	2	1
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	28	12	7	6	3
4.	Jabatan Perhutanan Negeri	25	20	0	5	0
5.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	19	18	0	1	0
6.	Jabatan Pertanian Negeri	17	17	0	0	0
7.	Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri	27	16	5	4	2
8.	Jabatan Agama Islam Negeri	25	2	12	10	1
9.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	2	0	2	0	0
10.	Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (Bekalan Air)	12	0	6	6	0
JUMLAH		212	115	50	39	8*

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan Bahagian Perancang Ekonomi Negeri, Pejabat Setiausaha Kerajaan
Nota: (*) - 8 projek token RM10 belum dilaksanakan

CARTA 4
PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK RMKe-12
BAGI TEMPOH BERAKHIR 31 DISEMBER 2022

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan Bahagian Perancang Ekonomi Negeri, Pejabat Setiausaha Kerajaan

8.2.2. Kumpulan Wang Bekalan Air

Kumpulan Wang Bekalan Air ditubuhkan di bawah Subseksyen 3(1) Akta Kumpulan Wang Bekalan Air (Akta 230). Tujuan penubuhannya adalah untuk membiayai perbelanjaan berkaitan bekalan air. Pada tahun 2022, terimaan bekalan air berjumlah RM65.92 juta yang terdiri daripada pinjaman Kerajaan Persekutuan dan pemberian/imbuhan balik bekalan air. Prestasi Kumpulan Wang Bekalan Air pada tahun 2022 telah meningkat sebanyak RM16.05 juta atau 83.5% menjadikan defisit berjumlah RM3.17 juta berbanding defisit berjumlah RM19.22 juta pada tahun 2021. Pada akhir tahun 2022, Kumpulan Wang Bekalan Air berbaki defisit berjumlah RM298.32 juta berbanding RM295.15 juta pada tahun 2021 seperti dalam **Jadual 23**.

JADUAL 23
BAKI KUMPULAN WANG BEKALAN AIR
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

PERKARA	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	(295.15)	(275.93)	(19.22)	(7.0)
Terimaan	65.92	6.67	59.25	888.3
Perbelanjaan	69.09	25.89	43.20	166.9
Defisit	(3.17)	(19.22)	16.05	83.5
BAKI PADA 31 DISEMBER	(298.32)	(295.15)	(3.17)	(1.1)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

8.2.3. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

- a. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Akaun Penyelesaian, Akaun Pinjaman, Kumpulan Wang Luar Jangka dan Pelbagai Kumpulan Wang. Pada akhir tahun 2022, baki Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan berjumlah RM593.70 juta menurun sebanyak RM87.89 juta atau 12.9% berbanding RM681.59 juta pada tahun 2021.
- b. Faktor utama penurunan ini antaranya disebabkan oleh baki Akaun Penyelesaian iaitu hapus kira Akaun Pinjaman Bercagar Daripada Kerajaan Persekutuan sebanyak RM54.87 juta. Baki Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 24**.

JADUAL 24
BAKI PELBAGAI KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Penyelesaian	151.21	246.71	(95.50)	(38.7)
2.	Akaun Pinjaman	147.86	140.53	7.33	5.2
3.	Kumpulan Wang Luar Jangka	10.00	10.00	0.00	0.0
4.	Pelbagai Kumpulan Wang	284.63	284.35	0.28	0.1
JUMLAH		593.70	681.59	(87.89)	(12.9)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

c. Akaun Penyelesaian

Akaun Penyelesaian terdiri daripada Akaun Pendahuluan Dari Kerajaan Persekutuan, Akaun Pinjaman Bercagar Daripada Kerajaan Persekutuan dan Akaun Peruntukan Pendahuluan Jabatan. Pada tahun 2022, Akaun Penyelesaian menurun sebanyak RM95.50 juta atau 38.7% menjadi RM151.21 juta berbanding RM246.71 juta pada tahun 2021. Penurunan ini antaranya disebabkan oleh hapus kira Akaun Pinjaman Bercagar Daripada Kerajaan Persekutuan sebanyak RM54.87 juta dan sejumlah RM40.63 juta telah di *offset* bagi bayaran balik Akaun Pendahuluan Dari Kerajaan Persekutuan.

d. Akaun Pinjaman

Akaun Pinjaman terdiri daripada Akaun Peruntukan dan Akaun Transaksi bagi pendahuluan/pinjaman kepada penjawat awam, Ahli Dewan Undangan Negeri serta agensi negeri. Baki peruntukan Akaun Pinjaman meningkat sebanyak RM7.33 juta atau 5.2% menjadi RM147.86 juta pada tahun 2022 berbanding RM140.53 juta pada tahun 2021. Perkara ini antaranya disebabkan oleh bayaran balik pokok pinjaman oleh Pinjaman Sukan Malaysia sebanyak RM4.1 juta dan Amanah Saham Pahang Berhad

sebanyak RM2 juta. Manakala Majlis Bandaraya Kuantan dan Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang telah menyelesaikan baki pokok pinjaman masing-masing sebanyak RM1.64 juta dan RM1.04 juta.

e. Pelbagai Kumpulan Wang

- i. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah terdiri daripada kumpulan wang amanah yang ditubuhkan di bawah Seksyen 10 (*Akta 61*) bagi maksud tertentu. Sumber kewangan kumpulan wang ini adalah caruman daripada Kerajaan dan sumber lain. Kumpulan wang ini ditubuhkan untuk mengakaun terimaan, bayaran dan pelarasan yang berkaitan. Pada tahun 2022, sebanyak 16 akaun Pelbagai Kumpulan Wang Amanah sama seperti tahun 2021.

ii. Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri

- Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri diwujudkan untuk membiayai kos berkaitan penyelenggaraan jalan negeri. Pada akhir tahun 2022, baki kumpulan wang amanah ini berjumlah RM177.27 juta iaitu menurun sebanyak RM8.22 juta atau 4.4% berbanding RM185.49 juta pada tahun 2021. Penurunan ini disebabkan oleh peningkatan ketara perbelanjaan sejumlah RM44.39 juta atau 12.2% menjadi RM407.77 juta berbanding RM363.38 juta pada tahun 2021. Hal ini disebabkan oleh pertambahan pendaftaran jalan negeri dalam *Malaysian Road Record Information System* (MARRIS).
- Mengikut rekod MARRIS, panjang jalan di negeri Pahang adalah 43,034.946 kilometer merangkumi jalan negeri utama, jalan bandaran, jalan perumahan, lorong belakang perumahan, jalan kampung dan jalan pertanian. Baki Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 25**.

JADUAL 25
BAKI KUMPULAN WANG AMANAH PENYELENGGARAAN
JALAN RAYA NEGERI PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	185.49	171.94	13.55	7.9
Terimaan	399.55	376.93	22.62	6.0
Perbelanjaan	407.77	363.38	44.39	12.2
BAKI PADA 31 DISEMBER	177.27	185.49	(8.22)	(4.4)
Penggunaan (%)	102.1	96.4		

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

8.3. Kumpulan Wang Amanah Awam

Kumpulan Wang Amanah Awam terdiri daripada Amanah Khas yang diwujudkan di bawah aktanya sendiri dan Amanah Am yang ditubuhkan di bawah Akta 61 bagi maksud tertentu. Sumber kewangan kumpulan wang ini adalah daripada badan-badan pertubuhan, persatuan atau orang perseorangan untuk tujuan tertentu. Pada tahun 2022, Kerajaan Negeri mempunyai 22 akaun amanah awam berbanding 23 akaun amanah pada tahun 2021 kerana satu akaun amanah telah ditutup iaitu Akaun Amanah Pengurusan Sistem Perakaunan Kerajaan Negeri. Baki kumpulan wang amanah ini pada akhir tahun 2022 berjumlah RM184.29 juta berbanding RM136.37 juta pada tahun 2021 iaitu meningkat sebanyak RM47.92 juta atau 35.1% seperti dalam **Jadual 26**.

JADUAL 26
BAKI KUMPULAN WANG AMANAH AWAM
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

PERKARA	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
			(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	136.37	116.55	19.82	17.0
Terimaan	182.87	206.82	(23.95)	(11.6)
Perbelanjaan	134.95	187.00	(52.05)	(27.8)
BAKI PADA 31 DISEMBER	184.29	136.37	47.92	35.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

8.4. Akaun Deposit

8.4.1. Akaun Deposit terdiri daripada Deposit Am dan Deposit Pelarasan. Deposit Am memperakaunkan wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah undang-undang atau perjanjian yang perlu dikembalikan apabila maksud deposit tersebut telah tercapai. Deposit Pelarasan adalah akaun sementara yang diguna sebelum bayaran dibuat atau pelarasan kepada akaun tertentu.

8.4.2. Pada akhir tahun 2022, baki Akaun Deposit meningkat sebanyak RM5.74 juta atau 1.9% menjadi RM309.83 juta berbanding RM304.09 juta pada tahun 2021. Peningkatan ini antaranya disebabkan oleh Deposit Am yang Lain yang meningkat dengan ketara sebanyak RM7.14 juta atau 6.2% pada tahun 2022 menjadi RM122.59 juta berbanding RM115.45 juta pada tahun 2021.

8.4.3. Selain itu, peningkatan deposit turut disebabkan oleh peningkatan Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan sebanyak RM1.91 juta atau 12.7% menjadi RM16.92 juta berbanding RM15.01 juta pada tahun 2021.

8.4.4. Pada tahun 2022, Deposit Pelarasan Cek Terbatal dan Deposit Pindahan Dana Elektronik Terbatal berjumlah RM5.15 juta telah dikelaskan ke Deposit Pelarasan selaras

dengan Surat Pekeliling Akauntan Negara Malaysia (SPANM) Bilangan 4 Tahun 2019. Pada tahun 2022, sejumlah RM0.09 juta deposit di empat Pusat Tanggungjawab (PTJ) yang tidak dituntut selepas diwartakan telah dikreditkan ke Akaun Hasil Disatukan. Baki Akaun Deposit pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 27**.

JADUAL 27
BAKI AKAUN DEPOSIT PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	AKAUN DEPOSIT	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
DEPOSIT AM					
1.	Deposit Am Yang Lain	122.59	115.45	7.14	6.2
2.	Deposit Royalti Kayu Kayan	101.77	104.25	(2.48)	(2.4)
3.	Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan	16.92	15.01	1.91	12.7
4.	Deposit Urusan Tanah	39.02	40.45	(1.43)	(3.5)
5.	Pelbagai Deposit Am	24.38	24.27	0.11	0.5
JUMLAH		304.68	299.43	5.25	1.8
DEPOSIT PELARASAN					
1.	Deposit Pelarasan Cek Terbatal	4.06	3.54	0.52	14.7
2.	Deposit Pindahan Dana Elektronik Terbatal	1.09	1.12	(0.03)	(2.7)
JUMLAH		5.15	4.66	0.49	10.5
JUMLAH AKAUN DEPOSIT		309.83	304.09	5.74	1.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

8.4.5. Arahan Perbendaharaan 162 menetapkan deposit yang tidak dituntut selepas tempoh 12 bulan dari tarikh deposit boleh dikembalikan kepada pendeposit, hendaklah diwartakan. Sekiranya deposit berkenaan masih tidak dituntut selepas tiga bulan, ia hendaklah dikreditkan ke Akaun Hasil Disatukan. **Pihak Audit mendapati permohonan pewartaan deposit berjumlah RM6.01 juta telah dibuat oleh Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (PKPN) (kepada Pejabat Penasihat Undang-undang pada 27 Julai 2023. Namun begitu, tindakan mewartakan deposit yang tidak dituntut tidak melibatkan semua PTJ. PKPN dalam proses mengemaskini status pegangan deposit berjumlah RM16.23 juta melibatkan 11 PTJ bagi pegangan deposit sejak tahun 1989 hingga 2021 seperti dalam Jadual 28.**

JADUAL 28
PEGANGAN DEPOSIT SEJAK TAHUN 1989 HINGGA 2021

BIL.	JENIS DEPOSIT	TAHUN PEGANGAN	BAKI DEPOSIT (RM)
1. Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan			
	Deposit Tanah	2013-2021	7,550,521.99
2. Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri (Pengurusan Air Pahang Berhad)			
	Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan	1997-2017	6,044,851.41
3. Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri Pahang			
	Deposit Cagaran	2016-2021	1,625,000.00
	Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan	2003-2021	156,714.26
JUMLAH			1,781,714.26
4. Pejabat Daerah Dan Tanah Bentong			
	Deposit Tanah	1989-2021	699,122.25
	Deposit Cagaran Sewa Bangunan	2008	300.00
	Deposit Pelbagai	2010-2015	5,900.00
JUMLAH			705,322.25
5. Pejabat Daerah dan Tanah Bera			
	Deposit Tanah	2003-2020	134,148.30
6. Jabatan Kerja Raya Daerah Bera			
	Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan	2021	10,035.90
7. Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh			
	Deposit Sewa Rumah Kerajaan	2015-2020	2,170.00
8. Jabatan Kerja Raya Daerah Bentong			
	Deposit Sewa Rumah Kerajaan	2021	600.00
9. Jabatan Pertanian Negeri Pahang			
	Deposit Sewa Rumah Kerajaan	2020	300.00
10. Jabatan Perhutanan Negeri Pahang			
	Deposit Tender	2015	300.00
11. Pejabat Daerah dan Tanah Lipis			
	Deposit Cagaran Kantin	2020	200.00
JUMLAH			16,230,164.11

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

Maklum Balas Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang pada 27 Julai 2023

PKPN sedang mengemas kini status kesemua akaun deposit Kerajaan Negeri Pahang mengikut Arahan Perbendaharaan 150F.(a). Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan berjumlah RM6.02 juta telah dirujuk kepada Pejabat Penasihat Undang-Undang Negeri Pahang bagi tujuan pewartaan yang tidak dituntut sebagai pemberitahuan dan rujukan orang ramai.

9. PENYATA AKAUN MEMORANDUM

Penyata Akaun Memorandum adalah penyata yang menunjukkan aset dan liabiliti Kerajaan Negeri yang tidak dilaporkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Penyata ini terdiri daripada Memorandum Aset dan Memorandum Liabiliti. Memorandum Aset menunjukkan sebahagian aset Kerajaan Negeri iaitu Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan. Memorandum Liabiliti pula menunjukkan sebahagian liabiliti Kerajaan Negeri yang terdiri daripada Hutang Awam, iaitu hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan dan institusi kewangan. Penyata Akaun Memorandum pada akhir tahun 2022 menunjukkan Kerajaan Negeri mempunyai aset berjumlah RM1.031 bilion manakala liabiliti pula berjumlah RM1.085 bilion.

9.1. Pinjaman Boleh Dituntut

9.1.1. Pinjaman Boleh Dituntut merupakan pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada agensi negeri dengan menggunakan sumber Kerajaan Negeri atau pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan. Pada tahun 2022, baki Pinjaman Boleh Dituntut berjumlah RM184.95 juta menurun sebanyak RM11.34 juta atau 5.8% berbanding RM196.29 juta pada tahun 2021. Penurunan ini disebabkan oleh agensi/syarikat telah membuat bayaran balik pinjaman mengikut jadual bayaran balik yang ditetapkan.

9.1.2. Baki Pinjaman Boleh Dituntut Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 29**.

JADUAL 29
BAKI PINJAMAN BOLEH DITUNTUT KERAJAAN NEGERI
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	AGENSI/SYARIKAT	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	128.41	138.70	(10.29)	(7.4)
2.	Amanah Saham Pahang Berhad	19.70	20.70	(1.00)	(4.8)
3.	Pihak Berkuasa Tempatan	36.84	36.89	(0.05)	(0.1)
JUMLAH		184.95	196.29	(11.34)	(5.8)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

9.2. Pelaburan

9.2.1. Pelaburan Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2022 berjumlah RM846.46 juta adalah sama seperti pada tahun 2021. Perkara ini disebabkan tiada pembelian atau penjualan saham dalam tahun semasa. Baki pelaburan saham Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 30**.

JADUAL 30
BAKI PELABURAN SAHAM KERAJAAN NEGERI
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	SYARIKAT	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)
1.	Felda Global Ventures Holdings Berhad	829.95	829.95
2.	Amanah Saham Pahang Berhad	16.51	16.51
JUMLAH		846.46	846.46

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

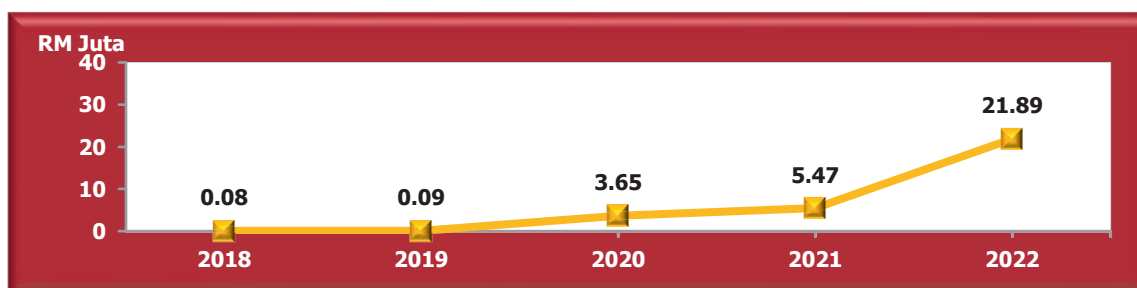
9.2.2. Pada tahun 2022, dividen daripada pelaburan saham yang diterima oleh Kerajaan Negeri berjumlah RM21.89 juta meningkat sebanyak RM16.42 juta atau 300.2% berbanding RM5.47 juta pada tahun 2021. Peningkatan ini disebabkan oleh terimaan dividen dari syarikat Felda Global Ventures Holdings Berhad (FGVHB) berjumlah RM21.89 juta. Kerajaan Negeri turut mengagihkan sebanyak RM120,000 daripada dividen tersebut masing-masing kepada Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang, Amanah Saham Pahang Berhad dan Kreatif Selaras Sdn. Bhd. yang masing-masing mempunyai pegangan satu juta unit saham dalam FGVHB. Pulangan dividen ke atas pelaburan Kerajaan Negeri bagi tahun 2018 hingga 2022 seperti dalam **Jadual 31** dan **Carta 5**.

JADUAL 31
DIVIDEN DITERIMA DARIPADA PELABURAN SAHAM
BAGI TAHUN 2018 HINGGA 2022

BIL.	SYARIKAT	2018 (RM Juta)	2019 (RM Juta)	2020 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	2022 (RM Juta)
1.	Felda Global Ventures Holdings Berhad	0.00	0.00	3.65	5.47	21.89
2.	Axiata Group Berhad	0.08	0.09	0.00	0.00	0.00
JUMLAH		0.08	0.09	3.65	5.47	21.89

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2018 hingga 2022

CARTA 5
DIVIDEN DITERIMA DARIPADA PELABURAN SAHAM
BAGI TAHUN 2018 HINGGA 2022

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2018 hingga 2022

9.3. Hutang Awam

9.3.1. Hutang Awam Kerajaan Negeri terdiri daripada hutang kepada Kerajaan Persekutuan bagi membiayai projek pembangunan dan hutang kepada institusi kewangan bagi membiayai pelaburan. Pada tahun 2022, baki Hutang Awam menurun sebanyak RM2.199 bilion atau 70.8% menjadi RM908.99 juta berbanding RM3.108 bilion pada tahun 2021. Penurunan ini disebabkan oleh hapus kira pinjaman Kerajaan Persekutuan bagi Projek Bekalan Air Luar Bandar sebanyak RM1.003 bilion dan pengambilalihan pinjaman Kerajaan Negeri oleh Pengurusan Aset Air Berhad (PAAB) di bawah Skim Penstrukturan Semula Industri Perkhidmatan Bekalan Air berjumlah RM1.079 bilion. Selain itu, Kerajaan Persekutuan turut meluluskan hapus kira bagi dua Projek Pelbagai berjumlah RM220.67 juta.

9.3.2. Pada tahun 2022, Kerajaan Negeri telah membuat bayaran balik hutang kepada Kerajaan Persekutuan bagi Projek Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN) sebanyak RM22.25 juta dan Projek Pelbagai berjumlah RM7.81 juta. Selain itu, Kerajaan Negeri turut membuat bayaran balik hutang kepada institusi kewangan berjumlah RM20 juta. Baki Hutang Awam Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 32**.

JADUAL 32
BAKI HUTANG AWAM KERAJAAN NEGERI
PADA AKHIR TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	PEMBIAYA/ TUJUAN PINJAMAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
KERAJAAN PERSEKUTUAN					
1.	Projek Bekalan Air	56.03	2,094.51	(2,038.48)	(97.3)
2.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	283.69	283.69	0.00	0.0
3.	Projek Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri	88.70	110.95	(22.25)	(20.1)
4.	Projek Pelbagai	480.57	599.10	(118.53)	(19.8)
JUMLAH		908.99	3,088.25	(2,179.26)	(70.6)
INSTITUSI KEWANGAN		0.00	20.00	(20.00)	(100.0)
JUMLAH HUTANG AWAM		908.99	3,108.25	(2,199.26)	(70.8)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

9.3.3. Tunggakan Bayaran Balik Hutang Awam

Pada tahun 2022, Kerajaan Negeri mempunyai tunggakan bayaran balik Hutang Awam termasuk faedah pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan berjumlah RM224.83 juta iaitu menurun sebanyak RM1.216 bilion atau 84.4% berbanding RM1.441 bilion pada tahun 2021. Penurunan ini disebabkan oleh pelarasan hapus kira pinjaman Bekalan Air dan dua Projek Pelbagai serta bayaran balik pinjaman termasuk faedah bagi pinjaman Projek PKEN dan Projek Pelbagai. Tiada perubahan tunggakan bayaran balik hutang bagi Projek

Perumahan Awam Kos Rendah bagi tahun 2022. Kedudukan tunggakan bayaran balik Hutang Awam Kerajaan Negeri pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 33**.

JADUAL 33
KEDUDUKAN TUNGGAKAN BAYARAN BALIK
HUTANG AWAM KERAJAAN NEGERI PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	TUJUAN PINJAMAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Projek Bekalan Air	0.00	1,134.29	(1,134.29)	(100.0)
2.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	150.07	150.07	0.00	0.0
3.	Projek Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri	37.78	62.24	(24.46)	(39.3)
4.	Projek Pelbagai	36.98	94.07	(57.09)	(60.7)
JUMLAH		224.83	1,440.67	(1,215.84)	(84.4)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

9.4. Pelbagai Liabiliti

9.4.1. Berdasarkan kepada Penyata Akaun Memorandum Perenggan 6.2.2 Piawaian Perakaunan Kerajaan (PPK) 8, Pelbagai Liabiliti terdiri daripada Nota Kena Bayar, Sekuriti Tak Dituntut dan Akaun Depositori Pusat.

9.4.2. Pada tahun 2022, baki Nota Kena Bayar (Perjanjian Penyelesaian) berjumlah RM175.65 juta iaitu menurun sebanyak RM100 juta atau 36.3% berbanding RM275.65 juta pada tahun 2021. Penurunan ini disebabkan bayaran sebanyak RM100 juta kepada kontraktor kerana kegagalan pihak Kerajaan Negeri memenuhi perjanjian yang ditetapkan.

9.4.3. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati **baki perjanjian penyelesaian pada Penyata Akaun Memorandum dan Nota 9 Memorandum Liabiliti di bawah Pelbagai Liabiliti telah terlebih nyata berjumlah RM8.33 juta. Baki yang dilaporkan dalam penyata kewangan adalah berjumlah RM175.65 juta dan baki yang sepatutnya dinyatakan dalam penyata kewangan adalah berjumlah RM167.32 juta.**

Maklum Balas Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang pada 8 September 2023

Nota 9 Memorandum Liabiliti di bawah Pelbagai Liabiliti berjumlah RM175.65 juta yang dinyatakan tidak mengambil kira bayaran terdahulu bulan Januari 2023 yang telah dilakukan pada bulan Disember 2022, baki mengikut asas tunai sepatutnya RM167.32 juta.

10. NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN

Nota Kepada Penyata Kewangan adalah sebahagian daripada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri. Ia memberi penerangan dan maklumat terperinci mengenai jumlah yang ditunjukkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum serta maklumat tambahan lain seperti Akaun Belum Terima, peristiwa yang berlaku selepas tarikh Penyata Kedudukan Kewangan dan angka perbandingan.

10.1. Akaun Belum Terima

10.1.1. Peraturan mengenai Akaun Belum Terima (ABT) dinyatakan dalam AP 89A dan Pekeliling Perbendaharaan WP10.6. ABT dikategorikan kepada Hasil, Pinjaman dan Hutang-hutang Lain. Pada tahun 2022, ABT Kerajaan Negeri telah menurun sebanyak RM627 juta atau 55.6% menjadi RM500.79 juta pada akhir tahun 2022 berbanding RM1.128 bilion pada akhir tahun 2021. Penurunan ketara ini disebabkan oleh pelarasan kadar cukai setelah permohonan penetapan kategori daripada 'Nil' atau 'tiada' kepada suatu kategori yang telah diluluskan, bayaran balik tunggakan cukai tanah dan hapus kira tunggakan cukai tanah. Butiran yang mencatatkan penurunan melibatkan tunggakan cukai tanah sebanyak RM627.44 juta (56.5%), ansuran/sewa rumah kos rendah sebanyak RM1.01 juta (11.2%) dan Pinjaman Ternakan Haiwan sebanyak RM0.22 juta (5%). Tunggakan hasil lain pula menunjukkan peningkatan sebanyak RM1.67 juta (47.3%). Kedudukan baki ABT pada tahun 2022 berbanding 2021 seperti dalam **Jadual 34**.

JADUAL 34
KEDUDUKAN BAKI AKAUN BELUM TERIMA
PADA TAHUN 2022 BERBANDING TAHUN 2021

BIL.	BUTIRAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Cukai Tanah	483.40	1,110.84	(627.44)	(56.5)
2.	Ansuran/Sewa Rumah Kos Rendah	8.04	9.05	(1.01)	(11.2)
3.	Pinjaman Ternakan Haiwan	4.15	4.37	(0.22)	(5.0)
4.	Hasil Lain	5.20	3.53	1.67	47.3
JUMLAH		500.79	1,127.79	(627.00)	(55.6)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

10.1.2. Lima Jabatan yang mempunyai ABT tertinggi seperti dalam **Jadual 35**.

JADUAL 35
AKAUN BELUM TERIMA TERTINGGI BAGI LIMA JABATAN
PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	JABATAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan	208.83	340.57	(131.74)	(38.7)
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Bentong	162.02	268.54	(106.52)	(39.7)
3.	Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh	37.36	118.45	(81.09)	(68.5)
4.	Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut	21.38	104.42	(83.04)	(79.5)
5.	Pejabat Daerah dan Tanah Raub	18.06	103.83	(85.77)	(82.6)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

10.1.3. Tunggakan hasil cukai tanah menurun sebanyak RM627.45 juta atau 56.5% menjadi RM483.39 juta pada tahun 2022 berbanding RM1.111 bilion pada tahun 2021 seperti dalam **Jadual 36**.

JADUAL 36
TUNGGAKAN CUKAI TANAH PADA TAHUN 2022 BERBANDING 2021

BIL.	JABATAN	2022 (RM Juta)	2021 (RM Juta)	PERUBAHAN	
				(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan	208.78	340.52	(131.74)	(38.7)
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Bentong	161.93	268.46	(106.53)	(39.7)
3.	Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh	37.34	118.41	(81.07)	(68.5)
4.	Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut	21.34	104.38	(83.04)	(79.6)
5.	Pejabat Daerah dan Tanah Raub	17.98	103.76	(85.78)	(82.7)
6.	Pejabat Daerah dan Tanah Bera	10.04	117.74	(107.70)	(91.5)
7.	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	7.45	24.91	(17.46)	(70.1)
8.	Pejabat Daerah dan Tanah Pekan	6.92	6.20	0.72	11.6
9.	Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands	4.99	7.76	(2.77)	(35.7)
10.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran	4.52	12.32	(7.80)	(63.3)
11.	Pejabat Daerah dan Tanah Lipis	2.10	6.38	(4.28)	(67.1)
JUMLAH		483.39	1,110.84	(627.45)	(56.5)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022 dan 2021

10.1.4. Seksyen 6(1) Akta Had Masa 1953 (Akta 254) menjelaskan tempoh untuk mengambil tindakan sebelum terakrunya hutang bagi kontrak adalah selepas tamatnya tempoh enam tahun dari tarikh tindakan itu terakru. **Berdasarkan keseluruhan ABT yang direkodkan, sejumlah RM28.05 juta (5.6%) merupakan ABT yang telah melebihi tempoh enam tahun (72 bulan) iaitu melibatkan 15 PTJ.** Butiran lanjut seperti dalam **Jadual 37**.

JADUAL 37
ANALISIS AKAUN BELUM TERIMA MENGIKUT TEMPOH TUNGGAKAN

BIL.	BUTIRAN	AMAUN (RM Juta)	(%)
1.	Hingga enam (6) bulan	67.17	13.4
2.	Lebih dari enam (6) bulan hingga dua belas (12) bulan	94.53	18.9
3.	Lebih dari dua belas (12) bulan hingga tiga puluh enam (36) bulan	239.41	47.8
4.	Lebih tiga puluh enam (36) bulan hingga tujuh puluh dua (72) bulan	71.63	14.3
JUMLAH		472.74	94.4
5.	Lebih tujuh puluh dua (72) bulan hingga seratus dua puluh (120) bulan	13.38	2.7
6.	Lebih dari seratus dua puluh (120) bulan	14.67	2.9
JUMLAH		28.05	5.6
JUMLAH KESELURUHAN		500.79	100.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022

10.1.5. Analisis selanjutnya mendapati Pejabat Daerah dan Tanah (PDT) Raub, PDT Bentong, PDT Temerloh dan Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Pahang mempunyai ABT melebihi tempoh enam tahun yang tertinggi. Butiran lanjut seperti dalam **Jadual 38**.

JADUAL 38
ANALISIS AKAUN BELUM TERIMA MELEBIHI TEMPOH 6 TAHUN

BIL.	JABATAN	AKAUN BELUM TERIMA		
		KESELURUHAN	MELEBIHI TEMPOH 6 TAHUN	
		(RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Raub	18.06	5.96	33.0
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Bentong	162.02	5.15	3.2
3.	Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh	37.36	4.16	11.1
4.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Pahang	4.15	4.15	100
5.	Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut	21.38	2.43	11.4
6.	Pejabat Daerah dan Tanah Maran	4.58	2.09	45.6
7.	Pejabat Daerah dan Tanah Pekan	6.98	1.81	25.9
8.	Pejabat Daerah dan Tanah Rompin	7.55	0.75	9.9
9.	Jabatan Pertanian Negeri Pahang	0.71	0.70	98.6
10.	Lain-lain Jabatan *	238.00	0.85	0.4
JUMLAH		500.79	28.05	5.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022

Nota : Lain-lain Jabatan melibatkan 6 PTJ bagi amaun ABT kurang daripada RM0.5 juta yang melebihi tempoh enam tahun.

Maklum Balas Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang pada 27 Julai 2023

Unit Ketirisan Hasil, Pejabat Setiausaha Kerajaan Pahang telah melaksanakan *profiling* hak milik kepada lima fasa bagi meningkatkan kecekapan dan keberkesanan tindakan

di peringkat Pejabat Daerah dan Tanah (PDT) seluruh Negeri Pahang untuk mengutip tunggakan cukai tanah seperti berikut:

1. Fasa 9 : Agensi Kerajaan, Institusi, S-GLC, Kerabat, Parti Politik;
2. Fasa 10 : Tunggakan melebihi RM 1 juta;
3. Fasa 11: Tunggakan di antara RM100,000 sehingga RM999,999;
4. Fasa 12 : Tunggakan kurang dari RM100,000 (syarikat sahaja); dan
5. PTP : Tunggakan Pesuruhjaya Tanah Persekutuan

Setiap PDT telah diarahkan untuk mengeluarkan Notis Tuntutan Tunggakan Cukai Tanah (Notis 6A), sebagaimana yang diperuntukkan dalam Seksyen 97 Kanun Tanah Negara kepada hakmilik bertunggakan seperti kriteria ditetapkan. Seterusnya, Notis Perampasan Tanah (Notis 8A) menurut Seksyen 130 kanun Tanah Negara akan dikeluarkan kepada hakmilik yang masih tidak menjelaskan Notis 6A selepas tempoh tiga bulan. Unit Ketirisan Hasil sentiasa melaksanakan pemantauan berkala bagi memastikan PDT mengambil tindakan menurut Undang-undang yang berkuat kuasa.

Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Pahang dan Jabatan Pertanian Negeri Pahang telah mengeluarkan *Letter of Demand* pada tahun 2023.

10.1.6. Akaun Belum Terima Jabatan Agama Islam Pahang (JAIP) dan PKPN Terkurang Rekod

- a. Pegawai Kewangan Negeri bertanggungjawab terhadap penyediaan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan Akta Tatacara Kewangan 1957, Piawaian Perakaunan Kerajaan Malaysia dan International Public Sector Accounting Standard (Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting). Pegawai Kewangan Negeri juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang yang bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.
- b. Pihak Audit mendapati **ABT JAIP telah terkurang rekod sejumlah RM192,242.14 kerana JAIP tidak mengambil kira Tunggakan Hasil Berdasarkan Pengauditan Pematuhan Pengurusan Pembayaran Elaun Guru Kelas Al-Quran dan Fardhu Ain. Selain itu, ABT PKPN bagi Kumpulan Wang Amanah (KWA) Pembelian Lot-Lot Komersial Kuota Bumiputera telah terkurang rekod sejumlah RM2,900 kerana PKPN tidak mengambil kira tunggakan sewa bagi bulan November 2020.**

Maklum Balas Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri Pahang pada 27 Julai 2023

Pembetulan telah dibuat oleh JAIP terhadap ABT yang terkurang rekod berjumlah RM164,116.60 menjadikan ABT JAIP yang terkini adalah berjumlah RM0.82 juta. Pembetulan juga telah dibuat oleh PKPN bagi ABT yang terkurang rekod sebanyak RM2,900 yang melibatkan KWA Pembelian Lot-Lot Komersial Kuota Bumiputera menjadikan ABT PKPN yang terkini adalah berjumlah RM2.85 juta.

10.1.7. Semakan Audit mendapati sejumlah RM0.72 juta tunggakan hasil atau ABT yang tidak boleh didapatkan di bawah Arahan Perbendaharaan 328(a) telah dihapus kira melibatkan empat PDT, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri dan Jabatan Kerja Raya. Tunggakan hasil yang tidak boleh didapatkan untuk hapus kira akan diperakukan terlebih dahulu oleh Pegawai Daerah dan Tanah serta Pegawai Kewangan Negeri, seterusnya diangkat untuk kelulusan YAB Menteri Besar.

10.1.8. Semakan Audit selanjutnya mendapati kesemua tunggakan hasil yang dihapus kira dalam tahun kewangan 2022 telah mendapat kelulusan YAB Menteri Besar. Hapus kira bagi tunggakan hasil Cukai Tanah dibuat selepas perintah perampasan dan tanah menjadi hak milik Pihak Berkuasa Negeri serta akaun Cukai Tanah telah dibatalkan dalam Sistem Hasil Tanah Berkomputer selepas kelulusan hapus kira tersebut. Selain itu, hapus kira ABT pada tahun 2022 juga melibatkan tunggakan sewa rumah Perumahan Awam Kos Rendah (PAKR) dan bayaran balik emolumen. Butiran lanjut seperti dalam **Jadual 39**.

JADUAL 39
HAPUS KIRA TUNGGAKAN AKAUN BELUM TERIMA BAGI TAHUN 2022

BIL.	BUTIRAN	JENIS HAPUS KIRA	TARIKH KELULUSAN	JUMLAH (RM)
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Daerah Pekan	Tunggakan hasil cukai tanah	19.01.2022 08.06.2022	68,925.90
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Lipis	Tunggakan hasil cukai tanah	08.06.2022 05.08.2022	149,271.00
3.	Pejabat Daerah dan Tanah Raub	Tunggakan hasil cukai tanah	08.06.2022 05.08.2022 08.09.2022	406,363.40
4.	Pejabat Daerah dan Tanah Bentong	Tunggakan hasil cukai tanah	08.09.2022	59,556.00
5.	Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang	Sewa Rumah PAKR	24.08.2022	14,400.00
6.	Jabatan Kerja Raya Negeri Pahang	Tunggakan Bayaran Balik Emolumen	03.01.2022	22,022.10
JUMLAH				720,538.40

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Pahang Tahun 2022

11. RUMUSAN AUDIT

Secara keseluruhannya, analisis Audit mendapati kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Pahang pada akhir tahun 2022 adalah kukuh berdasarkan perkara seperti berikut:

11.1. baki Kumpulan Wang Disatukan Kerajaan Negeri berjumlah RM750.55 juta pada akhir tahun 2022 berbanding RM640.95 juta pada akhir tahun 2021 iaitu meningkat sebanyak RM109.60 juta atau 17.1%;

11.2. baki pelaburan di Penyata Kedudukan Kewangan meningkat sebanyak RM60 juta atau 17% menjadi RM412.19 juta pada tahun 2022 berbanding RM352.19 juta pada tahun 2021;

11.3. Akaun Hasil Disatukan mencatatkan lebih sejumlah RM92.80 juta pada tahun 2022;

11.4. kutipan hasil meningkat sebanyak RM422.04 juta atau 48.7% pada tahun 2022 menjadi RM1.288 bilion berbanding RM865.99 juta pada tahun 2021; dan

11.5. Kerajaan Negeri membuat bayaran balik Hutang Awam sebanyak RM50.06 juta pada tahun 2022.

12. SYOR AUDIT

Bagi menambah baik prestasi kewangan, Kerajaan Negeri disyorkan mengambil langkah-langkah seperti berikut:

12.1. membuat perancangan supaya Kumpulan Wang Amanah diurus dengan baik, iaitu sentiasa berbaki kredit;

12.2. memastikan semakan terhadap status deposit bagi tahun 1989 sehingga 2021 melibatkan semua PTJ yang tidak dituntut sama ada masih lagi diperlukan. Sekiranya tidak diperlukan deposit berkenaan hendaklah diwartakan; dan

12.3. memastikan tindakan telah diambil oleh semua PTJ terhadap ABT yang melebihi tempoh enam tahun.